

Jihočeský BARÁČNÍK

číslo 2 - únor 2021

*****

Ú n o r

Únor – Hromnice - den se viditelně prodlužuje, jaro klíčí skrytě pod povrchem. Zima leckdy začíná ustupovat, objevují se první jarní kvítky.

-Na Hromnice o hodinu více

-Na Hromnice zimy polovice

-Zelené Hromnice, bílé Velikonoce

Hromnice byly tradiční venkovské společnosti předzvěstí přicházejícího, pučícího jara. Podobně oslavovali tento čas naši předkové už odedávna, pro dávné Keltů hrál obdobnou úlohu svátek zvaný Imbole. Oba svátky spojuje ochrana před ohněm a bouřemi. Keltové zapalovali před svými obydlími malé ohýnky. Věřili, že jejich světlo ušetří domy před úderem blesků i před zkázou krupobití.

Na Hromnice se v některých domácnostech uklízí betlém a odstrojuje vánoční stromček a až tehdy tak končí vánoční období.

-3.února - Svatý Blažej

-6. února - Svatá Dorota

-24.února -Svatý Matěj a Matějská pouť - velmi známé jsou tyto poutě. Ta nejslavnější, pražská, je doložena už v 16. století. Původně se konala u kostela sv. Matěje v Dejvicích a s tím, jak nabývala proslulosti, se postupně přesouvala na větší prostranství, nejprve na Vítězné náměstí, pak na pražské Výstaviště. Svátek sv. Matěje předznamenával příchod jara a konec zimy. Je spojován s úrodou na polích a zahradách, proto mezi dávné zvyky

patřilo v tento den obcházení zahrad před východem slunce a třesení větvemi stromů, které mělo chránit před mrazy a zajistit bohatou úrodu.

-14. února - Svatý Valentýn - svátek zamilovaných slaví především v anglosaských zemích, ale ani u nás už není neznámý. Ve svém okolí vidáme dva různé póly se zastánci tohoto svátku i zarputilými odpůrci. Myslíme si, že lásku a náklonnost bychom si k sobě měli projevovat neustále a pokud je tento den v kalendáři, není proč se mu bránit. A blíží se masopust, doba radovánek, reje masek, balónů a hodování.

Čerpáno z knihy tradičních zvyků a obyčejů Jiřina Novotná, dopisovatelka VI. župy

Pranostiky

Dokél lidé chleba jedli a vodu pili, dycky dobře živi byli.

Na Hromnice musí skřivánek vrznout, i kdyby měl zmrznout.

Na svatého Blažeje pije skřivan z koleje.

Svatá Agáta bývá na sních bohatá.

Na svatou Dorotu, někdy teče do botů.

Svatá Apolénka čítá dříví na polénka.

Netrkne-li únor rohem, šlehne ocasem.

Svatý Valentýnek- jara tatínek.

O svatě Juláně připrav vůz a schovej sáně.

O svatém Šimoně schází sních ze stráně.

V únoru sních a led – v létě nanesou včely med.

Lepší s mladým mezi kameňama, než se starým mezi peřinama.

V únoru prudký severníček – hojné úrody bývá poslíček.

Svatý Matěj ledy láme, nemá-li jich, nadělá je.

Je-li mráz na svatého Gabriele, bývají žně veselé

*****

Snad se již podaří ...

VI. župa Boleslava Jablonského sdružených obcí baráčníků se sídlem v Soběslavi zve na slavnost 90 výročí vzniku VI. župy, která se bude konat 22.5.2021 od 9 hod.

Všichni jste srdečně zváni, pokud nám to dovolí pandemie koronaviru a epidemiologická opatření a nařízení vlády .

Oslava bude začínat v 10 hod. krojovaným průvodem kolem náměstí, bude hrát dechová orchestr „Temelín“.

V 10,30 přivítání panem starostou a dalšími hosty na nádvoří hradu všech přítomných. Potom bude následovat zatancování české besedy. Pak začnou

vystupovat folklorní soubory. Oběd bude v KDMS. Na nádvoří hradu budou vystupovat folklorní soubory, asi 4-5 akce na nádvoří se bude jmenovat „folklór v Soběslavi, bude i koncert dechové hudby Jižani odpoledne od 13 hod. do 15 hod.

v KDMS proběhne slavnostní zasedání k 90. letům vzniku VI. župy od 13 hod.

Program v KDMS :

Slavnostní nástup praporů, Česká hymna, Vzpomínka na zemřelé, Vystoupení folklorního souboru, Vystoupení hostů, Předávání čestných uznání, Zazpívání baráčnické hymny, Závěr zasedání. Tuto oslavu jsme uvedla ve zkratce.

V Soběslavi celý měsíc květen bude ve Smrčkově domě (v muzeu) výstava. V srpnu se uskuteční výstava na Krajském úřadu v Českých Budějovicích všech žup, které se nachází v Jihočeském kraji. Jsou to tyto župy – VI.,VIII.,IX.,X. Bude trvat jeden měsíc.

Napsala župní syndička tetička Kastnerová

OB Prachatice

Stromky s knoflíky putovaly do Prahy

Rychtářka Věra Davidová z Obce baráčníků Vitoraz Prachatice se zúčastnila dobrovolnické aktivity na městě. Šlo o přípravu přání pro pacienty paliativní péče Nemocnice sv. Karla Boromejského v Praze, kam byly dárečky (vystříhané a knoflíky obšité stromky „ze Šumavy“) odeslány. Potěšily všechny obdarované. Děkujeme.

Hanka RH+ Rabenhauptová

*****

RÁDIA, HUDBA, MLUVENÉ SLOVO

finanční prostředky poskytla Rada města Prachatic. Největší část se podařilo získat od Nadace Charty 77, kde se získáním příspěvku pomohla KreBul, o.p.s. K dárečkům byla přidána CD s hudbou a mluveným slovem, které přinesly spoustu radosti.

I tak vypadá dobrovolnictví. Někdo pomáhá časem, někdo místem, někdo věcně, někdo ... a někdo finančně.

Děkujeme dárcům i za obdarované.

Mluvené slovo a hudba na CD včetně přehrávačů získalo několik seniorů a osob se zdravotním postižením, vč. několika tetiček z Ovce baráčníků Vitoraz Prachatic, které vytipovali zástupci největších organizací ve městě. V rámci dobrovolnictví bylo získáno 25 200,- Kč. Zapojili se zaměstnanci MěÚ Prachatic, jeden poslanec, zastupitelé,

Hanka RH+ Rabenhauptová

Očkování je dobrovolné

Také vás zajímají věci kolem očkování proti nemoci Covid-19? V Prachaticích klienti a obyvatelé domovů seniorů, Domů s pečovatelskou službou, ale dnes již i senioři žijící doma, byli očkovaní díky dobré a rychlé spolupráci Jihočeského kraje, Nemocnice Prachatic, a.s., institucí, a stále pracovní skupiny Krizového štábu města Prachatic. Kdo chtěl, byl očkovan. Nyní například SeniorPoint Prachatic, nebo samotné město Prachatic pomáhají s registracemi, dovozem i doprovodem na očkování. Očkování je dobrovolné, takže je to na vás, poradte se se svým lékařem.

Olinka Korbelová, tetička z Obce baráčníků Vitoraz Prachatice využila registrace, doprovodu i dovozu místním Taxíkem Maxíkem a je očkována, bez dalších příznaků, dostala termín i na druhé přeočkování.

Hanka RH+ Rabenhauptová

Fotografie: pečovatelky Miriam Dohnalové,
PS Prachatice

OB Týn nad Vltavou

Bály, merendy, šibřinky, maškary – ať žije
masopust!

V loňském roce jsme se sešli na baráčnických bálech /my jezdíme tradičně do Písku, kam to máme nejbližší/ a o letošním masopustu už můžeme jen vzpomínat.

A tak mě napadla myšlenka podívat se trochu do minulosti a zapátrat po tom, jak toto bálové období prožívali naši předkové. Když už se tedy letos nemůžeme zúčastnit bálů naživo, přenesme se do minulosti.

Dostala se mi do ruky malá, nenápadná knížečka, s názvem „Z pamětí staré vlastenky“. Jedná se o vzpomínky paní Kateřiny Dewetterové, matky známého vltavotýnského spisovatele. Paní Kateřina se narodila v Týně nad Vltavou v roce 1845 a na sklonku svého života začala psát své paměti. Z jejích vzpomínek vyjímám popis jednoho zdařilého maškarního bálu, který se v dobách jejího mládí v Týně nad Vltavou uskutečnil.

Cituji:

„ Byl masopust. V Týně byl maškarní měšťanský ples. U nás /rozuměj v hostinci, který vlastnili autorčini rodiče/ domluvilo se několik známých, že půjdou za maškary, aby se to zachovalo v tajnosti. Obleky byly objednané z Prahy. U nás na druhém domě se odpoledne potají sešli, aby nebyli spatřeni. Když byli všichni ustrojeni, bylo 9 hodin večer a vydali se do plesu. První vstoupil do sálu sultán s jeho milostnicemi, byl to pan Masák, sekretář, bylo jich 15, za nimi šly květinářky spolu s květináři, zahradníci a zahradnice se zlatými hráběmi. to byli moji rodiče. Naposled šla tlupa cikánů a cikánek. Prvním náčelníkem byl můj strýc, Vojtěch Loula. Bylo 14 cikánek a 10 cikánů, za nimi nesli další cikáni velký kotel, postavili ho doprostřed sálu, rozdělali oheň a cikáni seděli kolem a hráli uzenky. Mezi tím šly cikánky hádat z ruky a vykládat karty, pak tančili cikánské tance.

Všechno obecnstvo je obdivovalo, ale nikdo je nepoznal, až když sundali škrabošky, bylo jim všem gratulováno a děkováno, že připravili obecnstvu tak krásnou zábavu.

Masopustní pondělí chodíval starý hrobník po hostincích vyhrávat na dudy. Na konec masopustu chodívaly maškary odpoledne s medvědem, paňácou a židem s hudbou po městě. Též chodil vysloužilce Ryba s velkým plátným obrazem, znázorňujícím nějakou vraždu a k tomu zpíval: Masopust již dokonává, tento den jest poslední“ Konec citace.

Další zajímavý popis šibřinek v Týně nad Vltavou z roku 1913 jsem objevila v divadelní kronice Ochotnického spolku Vltavan.

Opět cituji:

„Prvním významným krokem, jímž nově zvolený výbor spolku svoji činnost započal, bylo pořádání 3. 2. 1913 obvyklých šibřinek, jímž dán ráz V ŘÍŠI HOROUČÍCH PEKEL a které, majíc pro spolek náš širokého významu, jistě každému návštěvníku v mysli dlouho a dlouho utkví. Provedení rázu tohoto bylo dosti obtížné a namáhavé, ale také vděčné. Stůj zde v upomínku na tyto první tak nákladné šibřinky, popsána celá scenerie.

Vchod do sálu dekorován jako obrovská pekelná tlama, jejímž jícnem vcházelo se do sálu. Teprve tam skýtala podívaná vkusně a lahodně provedenou dekorací. Celý sál – strop a stěny – potaženy červenými prapory, od stropu visely čtyři krápníkové výtvořy znázorňující skály a zadní stěna vystihnuta byla za skálu, v níž umístěn byl

arcidábel /p. Bart. Sekyra/ s celou svojí pekelnou družinou. Při šibřinkách účinkovala hudba c. a k. pěšího pluku č. 88 z Budějovic, která umístěna byla na podiu – rovněž skalisko představujícím – a z jedné strany ohraničena dvěma výtvořy krápníkovitými. Na pozadní straně u hudby dekorován obraz, představující pekelnou výheň.

Pohled na tuto dosud zde nevidanou dekoraci byl uchvacující a zvyšoval celý pekelný dojem tím více, když při začátku plesu zazářily elektrické žárovky červené barvy, kteréžto světlo bezplatně p. starosta města Rybička ze svého mlýna propůjčil. Dekoraci celého sálu navrhl a maloval p. Jeník Švehla a dostalo se mu za tuto namáhavou práci nejen pochvaly spolku, ale i všeobecného uznání ze strany veškerého obecnstva, které denně putovalo zvědavostí jsouce puzeno, do sálu shlédnout postup prací. Zásahu o elektrické světlo získali i pánové Jan Rybička, Eduard Kořenský, Jan Šmidmajer, kteří neúnavně pracovali celé večery na uskutečnění tohoto osvětlení, kterému se kladly v cestu dosti velké potíže. Než namáhavá tato práce zdařila se přece a nabyla takového rozsahu, že návštěva šibřinek byla

tak ohromná, že se ani skoro tančit nemohlo. Sešlo se tolik obecnstva, že nebylo možno kam si sednout, tím méně při takovém návalu si zatančit. Takovou reklamu dosud náš spolek nezažil. Zásahu o skvělý výsledek plesu mají tito pánové: Jeník Švehla vkusně provedenou dekorací, jemuž pomáhali pánové František Rybička, Josef Strnad, František Švehla, B. Sekyra, V. Lorenc, V. Kadlec a mnozí jiní. P. Josef Strnad neúnavně opatřil přes 140 praporů k dekorování sálu.“ Konec citace.

J. Svobodová, syndička, OB Týn n. Vlt.

*****

OB Horní Měcholupy

Kdy se slaví Masopust?

Pod názvem Masopust se rozumí dlouhé období, které trvá od Tří Králů až do začátku postního období - do Popeleční středy.

Od termínu Velikonoc (začínají v pátek po prvním jarním úplňku) odečteme 40 dní a máme datum Popeleční středy.

Masopustní zvyky zřejmě původ v předkřesťanských oslavách konce zimy. Podobně se slaví i v jiných slovanských zemích.

Masopust představoval období hodování a veselí, mezi dvěma postními dobami. Během něj probíhaly taneční zábavy, zabíjačky a také svatby. Vrchoví Tučným čtvrtkem tohoto období, který je spojení se zabíjačkou prasete a hostinou.

Poslední tři dny – Masopustní neděle, pondělí a úterý se konají různé průvody masek, které jsou regionálně specifické. Nejčastěji jde průvod masek doprovázený muzikou po celé vesnici. Odměnou bývá výslužka v podobě pálenky, vajec, slaniny nebo koblih. To všechno je následně zkonsumováno v hospodě během taneční zábavy, která je

završením oslav, končí úderem pěstí na stůl, kdy se takzvaně pochovávala basa.

Brambrové lokše. - 4porce

6ks vařených oloupaných brambor
hladká mouka podle potřeby cca 400 gr.
sůl

Brambory oloupeme, nastrouháme na jemno, osolíme a přidáváme hladkou mouku, abychom docílili vláčného těsta, které nelepí.

Vytvoříme váleček, rozdělím na 12 kusů, které následně vyválíme, za průběžného podsypání moukou.

Vytvoříme placky silné do 0,5 cm, pečeme bez použití tuku na pánvi nebo tálu.

Masopustní koblížky

500 gr polohrubé mouky
300 ml vlažného mléka
2 lžice rozpuštěného másla
2 žloutky

2 lžíce cukru krupice
1 kostka droždí
1 lžíce rumu
Špetka soli
Marmeláda – lépe tužší

Zaděláme těsto, které necháme asi hodinu kynout. Potom rozválíme obdélníkový plát, na jeho jednu polovinu naneseš lžičkou kopečky tuhé marmelády. Následně druhou částí těsta překryjeme a vykrajujeme koblížky. Opět necháme vykynout a smažíme ve vysoké vrstvě oleje do zlatova. Dobrou chuť přeje

Tetička St. Ješutová

Hodnotící sezení Obec Baráčníků Horní Měcholupy-ON LINE

Mínulý rok byl velkou zkouškou pro všechny z nás a vlastně pro celou planetu. Neviditelný nepřítel způsobil také narušení společenského života. Život je provázáný zákazy a omezením, nemůžeme se scházet, a tak hodnotící sezení za rok 2020 které se konalo 31.1. jsme museli absolvovat on-line.

Přestože i nás, hornoměcholupské baráčníky, zaskočilo nenadálé „zastavení času“ stejně jako ostatní obyvatelé Prahy 15 a celé republiky, nesložili jsme ruce do klína. Snažili jsme se v tom složitém období vypomáhat podle svých možností. Vzhledem k aktuálnímu nedostatku jednorázových roušek se tetičky pustily do šití látkových roušek, které daly k využití a rozdělení MČ Praha 15. Za ušití více než 200 roušek jim patří velké díky. Členové spolku se museli smířit s tím, že byl zrušen Velký baráčnícký krojovaný ples na Žofíně, jehož organizací byla Obec baráčníků Horní Měcholupy pověřena a pečlivě se na ten náročný úkol připravovala. Však také náš únorový 9. ples v KD Varta byl vydařenou generálkou. Vystoupili na něm členové našeho tanečního kroužku a sklidili velké ovace přítomných. Velmi milými hosty plesu byli manželé Sodomovi a Karel Kahovec. Oba zpěváci nás také potěšili známými písněmi ze svého repertoáru.

Ještě před plesem Obce baráčníků HM se v lednu uskutečnilo volební shromáždění, na kterém byly za přítomnosti mnoha členů i hostů předneseny výroční zprávy a zvoleno nové konšelstvo OBHM.

Naši členové se v době jarních omezení pustili do přípravy letní a podzimní činnosti. Velmi pomohlo povzbuzení od známých osobností, které členům spolku zaslaly dopisy - soused herec Jan Kačer, režisér Vlastimil Venclík i pan profesor Jan Pirk.

Za dodržování všech předepsaných hygienických opatření proběhlo jarní jednání konšelstva i župní sezení v Hospůdce U Čouků. Potěšující bylo ukončení rekonstrukce nových prostor baráčnické rychty, které byly předány Obci baráčníků Horní Měcholupy do užívání. Koncem května v nich sousedé dokončili poslední drobné opravy, natřeli zárubně a tetičky místnosti uklidily a připravily k nastěhování. Stěhování proběhlo o posledním víkendu v květnu za vydatné pomoci měcholupských hasičů. V současné době je již nová rychta vybavena nábytkem a od června, po uvolnění hygienických nařízení, zde probíhají jednání konšelstva. Slavnostního otevření se zúčastnil rychtář Veleobce, soused Proček, tetička Trojanová a další tetičky a sousedé, zástupci MČ Prahy 15 v čele se starostou a naším pantafínkem v jedné osobě Milanem Wenzlem, sousedi Jan Kačer, Vlastimil Venclík a mnoho dalších vážených hostů a sponzorů.

V prvním srpnovém víkendu jsme ještě stihli odjet na výjezdní zasedání do Krkonoš - Jánských Lázní se zastávkami na zajímavých místech naší vlasti. Večerní zasedání v krkonošské vile Duncan se neslo v přátelském duchu a společně jsme si zazpívali, zatancovali i zasoutěžili. Uskutečnil se také turnaj v tenisu pro dospělé.

V září se náš spolek zúčastnil tradičních akcí MČ Praha 15 - „Den MČ Praha 15“ a „Zažít město jinak“ - kde vystoupil se svým programem taneční kroužek a tetičky nabízely oblíbené dobroty ve svém prodejním stánku.

Byla zahájena také činnost kroužků a oddílů působících pod křídly místní obce baráčníků. Taneční kroužek zahájil přípravu na vystoupení na akcích v Praze 15 i na tradičním 10. baráčnickém plesu, turistický oddíl se vydal po nucené přestávce na další výslapy a výlety a členové kroužku stolního tenisu ladili formu už v nových prostorách spolku. Po prvních společných setkáních však musela být jejich činnost opět přerušena. Za dodržování hygienických opatření mohly probíhat pouze aktivity turistického kroužku, který zorganizoval množství výslapů a výletů, např. na rozhlednu Špulka,

7.8.2021 - OB Pištín - oslava 85. let založení
16.10.2021 - VELEOBEC - zasedání panímaminek
23.10.2021 - VELEOBEC - zasedání vzdělavatelů
27.11.2021 - VELEOBEC - zasedání rychtářů

Dějiny baráčnictva ....

zpracované ke 140. výročí OB České Velenice, bohužel které se nekonaly. Myslím, že je to velice zajímavé čtení. Bude vycházet podle místa i v dalších číslech.

Kdo chce pochopit význam a účet baráčnictva, musí se vrátit o hodně let zpět, do doby, kdy tisíce lidí odešly spolu s J. A. Komenským ze své vlasti, do které se nikdy nevrátily. České sebevědomí a právo bylo násilně potlačováno, česká řeč se stala opovrhovanou, za ni se styděli čeští páni po popravě českých pánů 21. 6. 1621 a vypuzení ostatních po bitvě na Bílé hoře.

Tehdy se tato řeč uchýlila na venkov, kde české maminky a babičky vyprávěly dětem zkazky a pověsti o slavných dobách národa, o hrdinských činech předků. Odkud vyšli buditelé národa jako J. Jungmann, F. Palacký, K. H. Borovský a jiní, kterým se podařilo probudit národ k životu a dosáhnout zrovnoprávnění české řeči s německou v roce 1848. Čeští rychtáři hájili zájmy spoluobčanů proti vůli panstva, osnovali selské bouře, povstání, často beznadějně. Občas vymohli určité výhody, byli často trestáni, vězněni i popraveni (Kubata, Kozina). Jejich slovo rovnalo se přísaze, rovnalo se písemné smlouvě. V druhé polovině 18. století zásluhou těchto buditelů začal i prostý lid hájit svá práva na život. Císař Josef II. zmírnil robotu, ale snažil se více poněmčít české země, chtěl mít z Rakouska stát s německou řečí. Císař František Josef I. zrušil robotu a zrovnoprávnil češtinu s němčinou na nátlak českých buditelů. Vzrušení měšťané začali jevit zájem o český národ i chudinu, ale doma u nich bujela němčina. Mnohým lidem se to nelíbilo, začali zakládat spolky s náplní národní a vlasteneckou.

(pokračování příště)

Jihočeský baráčník

Zpravodaj Žup a OB Jihočeského kraje

vydává pro vlastní vnitřní potřebu OB Vodňany.

Redakce: Jaroslav Šíkl, Havlíčkova 438, 389 01 Vodňany - tel.: 605113102,

e-mail: jaroslav.sikl@seznam.cz

NEPRODEJNÉ

zasíláno do každé OB elektronicky i na další dodané adresy.

Ročník XI. * číslo 2 * vychází 1.2.2021